

Hensyn til den store Forskel, der der er paa Jordbundens Bonitet. Spørgsmaalet om Oprettelsen af en Skole til tror jeg man maa overlade til Fremtiden. Skulde det vise sig, at der virkelig blev Trang til 2 Skoler, nærer jeg ingen Tvivl om, at Rigsdagen saavel som Ministeriet vil være villig til at yde den nødvendige Støtte, men jeg tror, at det er betænkeligt allerede nu at bestemme, at der skal være 2 Skoler i Jylland.

Det ærede Medlem for Skanderborg Amts 4de Valgkreds (P. T. Nielsen) talte om Bestemmelsen om, at den, der staa i Tyendeforhold, ikke kan medregnes som Aarselev, og anførte som et Eksempel den Forskel, der kunde være mellem en Gaardmandsdatter og en Pige i privat Tyendeforhold, som fulgte Skolens Undervisning. Det ærede Medlem er vist der kommet ind paa, hvad vi kalde en Finesse. Hvis det er Meningen, at Pigen skal søge Skolen i hele Skoletiden og tage Del i hele Undervisningen, er der ikke det mindste i Vejen for, at vedkommende Pige kan gøre Akkord om sin Tjeneste saaledes, at Skoletiden ikke regnes med, og der vil slet ikke blive lagt Vægt paa, at hun har en saadan Tjeneste i Byen. Godkendelsen af Skolerne skal jo ske her i Rigsdagen, og hvis der blandt Aarseleverne er indstillet en saadan Pige, og det oplyses, at hun har fulgt Skoletiden fuldt ud, som Lovforslaget forudsætter, kan jeg egentlig ikke tænke mig, at Rigsdagen af den Grund vil nægte Skolen Godkendelse. Jeg tror, det er et Forhold, som det ærede Medlem ikke skal opholde sig over, og at Bestemmelsen, som den staa her, i og for sig er god. Den vil ramme de Folk, som for at støtte Skolen og holde den gaaende, kommandere deres Karle og Piger til at gaa paa Skolen en Del af Tiden eller maaske det meste af Tiden for at faa Aarselevantallet fuldt. Det er det, man har villet ramme, men paa ingen Maade en saadan Pige som den, det ærede Medlem nævnde.

En vægtig Indvending kom saavel fra dette ærede Medlem som fra den sidste ærede Taler med Bestemmelsen om Laan, idet det højeste Laan til disse Skoler efter § 4 skulde være 60,000 Kr. De udtalte en Frygt for, at de oprettede Skoler skulde blive alt for store, og at Staten muligvis kunde komme til at overtage dem. Jeg tror ikke, at der er nogen stor Fare derfor. Mig bekendt er Lærerstanden her i Landet meget uformuende, og den Lærer, der har 15,000 Kr. at sætte ind i en Ejendom, vil sandsynligvis ikke have mere end

netop de 15,000 Kr., og han vil sikkert tage sig vel i Agt for at anbringe dem med Risiko for at tabe dem. Jeg tror derfor ikke, at Statens Risiko er stor. Man kan heller ikke uden videre ræsonnere saaledes, at 75,000 Kr. skulde være en ublu stor Sum til en Skole. Hvis det virkelig skal være en Mønsterskole, kræves der adskilligt til den. Ærede Medlemmer maa huske paa, at vi ikke ved dette Lovforslags Behandling kunne træffe Bestemmelse om, hvordan denne Skole skal indrettes. Det maa vi overlade dels til den, der skal indrette Skolen, og dels til Administrationen, der skal godkende den. Jeg har ingen Liste over, hvad vore Landbrugsskolers Oprettelse har kostet, men i Rigsdagstiden for 1898—99 have vi Oplysninger om, hvad to af vore Landbrugsskoler have kostet, nemlig Landbrugsskolerne i Ladelund og i Dalum. Nu kunne ærede Medlemmer sige, at der til disse er en stor Jordlod, og det er ganske vist, men det er dog ikke den, der koster Hovedsummerne. Skolen i Ladelund har i et og alt kostet 140,000 Kr., og Bygningerne i Dalum alene ere vurderede til 85,000 Kr. Ganske vist tror jeg ikke, man behøver saa store Anlæg til Husmandsskolen, og det er sandsynligt, at de Husmandsskoler, der her foreslaas, ikke en Gang ville komme til at koste 75,000 Kr., maaske ikke en Gang 50,000 Kr. Jeg har derfor ikke sat en Minimumsgrænse, fordi jeg mente, at den kunde være farlig. Det er mest sandsynligt, at de ikke en Gang ville komme derop til. Men jeg mener dog, at vi skulle beholde specielle Rammer, saa at der er Mulighed for, at en Mand, som virkelig vil sætte Penge i dette og har Evne dertil, ogsaa kan faa Statslaan, som er passende. Jeg vil altsaa have nogen Betænkelighed ved at gaa ind paa at sætte Maksimumsgrænsen ned.

Der har været Tale om Attesterne, og man har sagt, at jeg skulde have ment, at det var rigtigt at stryge Attesterne ogsaa for Landbrugsskolerne, og at jeg skulde have udtalt, at disse Attester ikke havde megen Værdi. Det tror jeg ikke, jeg har sagt. Men jeg har sagt om Attesterne, at det, at de var der, var det sikre, men at man ikke altid kunde være sikker paa, at de vedkommende havde de attesterede For kundskaber. Jeg har nemlig ikke megen Overtro paa Attester i det hele, men jeg er betænkelig ved at slette dem for Landbrugsskolernes Vedkommende, fordi der i Virkeligheden ikke er klaget over dem fra Landbrugsskolernes Forstandere, som ellers vel have Øiet aabent for Brøst. Paa dette